

Dr hab. Andrzej Bukowski
Dziedzina: Sztuki Muzyczne
Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka

Olsztyn 6 czerwca 2018

OCENA

Dorobku artystycznego, pracy doktorskiej oraz dzieła artystycznego Pana mgr Łukasza Szajewskiego, sporządzona w związku z przeprowadzonym przez Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku postępowaniem prowadzącym do nadania stopnia doktora sztuk muzycznych.

Zlecniodawcą niniejszej oceny jest Dziekan Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku Prof. dr hab. Elżbieta Rosińska, pismem z dnia 28 maja 2018 roku, informującym o powierzeniu mi funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Łukasza Szajewskiego. Zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14. 03. 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U nr 65, poz. 595 ze zm. W Dz. U. z 2005r. nr 164, poz. 1365).

Dotyczy Uchwały Rady Wydziału nr 115/2017-2018 z dnia 21. 05. 2018 roku w sprawie powierzenia mi obowiązków recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Łukasza Szajewskiego oraz Uchwały Rady Wydziału nr 9/2017-2018 z dnia 11.09.2017 roku o wszczęciu przewodu doktorskiego dla mgr Łukasza Szajewskiego w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka. Postępowanie powyższe nastąpiło w związku z pismem mgr Łukasza Szajewskiego z dnia 04.09.2017 roku, w którym zwraca się on z prośbą o wszczęcie przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych.

Stwierdzam, że przedstawiona dokumentacja procedury wszczęcia przewodu doktorskiego dla Pana mgr Łukasza Szajewskiego, jak również tryb powołania Promotora i Recenzentów potwierdza prawomocność podjętych decyzji.

Dokumentacja doktoranta

Doktorant przedstawił niezbędne oświadczenia i dokumenty, dokumentację dorobku artystycznego, kserokopie folderów, plakatów i programów wykonanych koncertów.

Główną częścią przedstawionej dokumentacji jest praca doktorska pt: „*Czy tylko Time Pieces? Robert Muczyński – kompozytor nieznany czy niedoceniany? – na podstawie twórczości klawinowej.* Dzieło artystyczne - nagranie w formie płyty CD kompozycji Roberta Muczyńskiego: *Fantasy Trio op. 26, Time Pieces op. 43, Duos for Flute and Clarinet op. 24, Fragments for Woodwind Trio, Movements for Wind Quintet op. 16, Quintet for Winds op. 45.*

Podstawowe wiadomości o kandydacie:

Pan Łukasz Szajewski urodził się 15.05.1991 roku w Kołobrzegu. Swoją edukację muzyczną rozpoczął w wieku dziesięciu lat w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w rodzinnym mieście, w klasie klarnetu mgr Andrzeja Pietrasia. Dalszą naukę kontynuował w klasie prof. Leopolda Kaczyńskiego w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. Grażyny Bacewicz w Koszalinie (dyplom z wyróżnieniem). Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie klarnetu prof. Bogdana Ocieszaka i dra Andrzeja Wojciechowskiego, którą ukończył w 2015 roku z wyróżnieniem.

Kandydat wielokrotnie uczestniczył w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez takie osobowości jak: Florent Héau, Andrew Marriner, Jean Marc Fessard, Igor Frantisa, Antonio Saiote, Paul Roe, Zoltán Kovács, Gabor Varga, Mark van de Wiel, Hannah Morgan, Jan Jakub Bokun, Wojciech Mrozek, Mirosław Kłys, Lennart Dohms, Aldis Liepiņš, Mikko Luoma oraz muzyków Alexander String Quartet.

W dorobku artystycznym Doktoranta znajdują się nagrody i wyróżnienia uzyskane na konkursach klarnetowych i kameralnych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym:

III nagroda w grupie zespoły kameralne na IV Zachodniopomorskim Festiwalu Klarnetowym w Szczecinie (2010 r.), II nagroda w grupie solowej na X Festiwalu Klarnetowym w Piotrkowie Trybunalskim (2013 r.), II nagroda w grupie zespoły kameralne na X Festiwalu Klarnetowym w Piotrkowie Trybunalskim (2013 r.), Dyplom finalisty na X Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Instrumentów Dętych (2014 r.), I nagroda w grupie zespoły kameralne na VI Zachodniopomorskim Festiwalu Klarnetowym (2014 r.), III nagroda w grupie solowej na VI Zachodniopomorskim Festiwalu Klarnetowym (2014 r.), Nagroda specjalna Dyrektora Filharmonii im. M. Karłowicza w Szczecinie na VI Zachodniopomorskim Festiwalu Klarnetowym (2014 r.), II miejsce na konkursie kameralnym Turniej Kameralny w trzech odsłonach w Bydgoszczy (2014 r.), I nagroda w specjalności klarnet podczas VI Międzynarodowego Letniego Kursu Mistrzowskiego Ventus Optimus 2014 w Łodzi (2014r.), I miejsce na VII Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. J. Brahmsa w Gdańsku (2015r.), Nagroda specjalna za najlepsze wykonanie utworu Brahmsa na VII Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. J. Brahmsa w Gdańsku (2015r.), I nagroda w grupie zespoły kameralne na XI Festiwalu Klarnetowym w Piotrkowie Trybunalskim (2015 r.), V nagroda oraz nagrody specjalne (przyznana przez jedyne zagraniczne członka jury – Jean Marca Fessarda oraz Intermar) na XVI Akademickim Konkursie Klarnetowym we Włoszakowicach (2015r.).

Według przedstawionej dokumentacji Kandydat w latach 2011 -2017 brał udział 66 przedsięwzięciach artystycznych: własnych występach solowych, koncertach kameralnych i orkiestrowych. Ważnym elementem aktywności artystycznej Doktoranta jest jego działalność nagraniowa. Należy wspomnieć, że w latach 2012 -2017 dokonał 12 nagrań płytowych. Za swoje osiągnięcia otrzymał stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2014/2015), Fundacji Hans i Eugenia Jütting Stendal skierowanych dla szczególnie uzdolnionych studentów polskich i niemieckich uczelni (2015) oraz był wielokrotnie nagradzany przez Rektora Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Ponad to, jako solista, kameralista oraz muzyk orkiestrowy koncertował w Niemczech, Czechach, Słowacji, Skandynawii, oraz wielu miastach w Polsce. Godnym podkreślenia jest fakt, że na przełomie, 2013/14 jako pierwszy klarncista Orkiestry Akademii Muzycznej w Gdańsku pod batutą Zygmunta Rycherta odbył tournée koncertowe po Chińskiej Republice Ludowej obejmujące 10 koncertów.

Pan mgr Łukasz Szajewski stale współpracuje z Polską Filharmonią Bałtycką, Polską Filharmonią Kameralną Wojciecha Rajskiego w Sopocie, Bałtycką Filharmonią Młodych, Elbląską Orkiestrą Kameralną, Sinfonietta Consonus, orkiestrą Filharmonii Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, orkiestrą kameralną Leopoldinum, orkiestrą kameralną Hanseatica, orkiestrą kameralną Progress, orkiestrą kameralną Ariela Ludwiczaka.

Od stycznia 2017 roku Doktorant jest klarncistą Opery Wrocławskiej.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana Łukasza Szajewskiego pod tytułem „*Czy tylko Time Pieces? Robert Muczyński – kompozytor nieznany czy niedoceniany? – na podstawie twórczości klarinetowej*” składa się z dzieła artystycznego w postaci nagrania na płycie CD oraz opisu stanowiącego łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne składa się z sześciu utworów Roberta Muczyńskiego:

- *Fantasy Trio op. 26,*
- *Time Pieces op. 43,*
- *Duos for Flute and Clarinet op. 24,*
- *Fragments for Woodwind Trio,*
- *Movements for Wind Quintet op. 16,*
- *Quintet for Winds op. 45.*

Wysłuchawszy dzieła artystycznego byłem pod dużym wrażeniem sposobu, z jakim mgr Łukasz Szajewski poradził sobie z zagadnieniami wykonawczymi, interpretacyjnymi oraz brzmieniowymi, które stawiają przed nim wybrane utwory. Muzyka Roberta Muczyńskiego jest w Polsce prawie nieznana. Jest również bardzo często trudna i skomplikowana zarówno dla grającego jak i słuchacza. Okazało się, że interpretacja kompozycji Muczyńskiego zaprezentowana przez Doktoranta jest bardzo czytelna, pełna ekspresji i wrażliwości, precyzyjna, nacechowana znakomitą frazowaniem.

Kompozycja otwierająca nagranie to *Fantasy Trio op. 26* to utwór składający się z 4 części (*Allegro energico, Andante con espressione, Allegro deciso, Introduction i Finale: Andante molto e sostenuto*), w którym Pan Łukasz Szajewski wraz z wiolonczelistą Maciejem Kułakowskim i pianistą Bartoszem Kołaczkowskim tworzą zgrane Trio świetnych instrumentalistów. Bardzo dobre operowanie bogatą dynamiką, spójne brzmienie oraz logiczne formowanie frazy pozwoliło na wierne odzwierciedlenie intencji kompozytora zawartych w poszczególnych częściach.

4 częściowy *Time Pieces op. 43* (*Allegro risoluto, Andante espressivo, Allegro moderato, Introduction: Andante molto - Allegro energico*), to dzieło jawiące się, jako kluczowe w całej płycie. Doskonała współpraca z pianistką Magdaleną Ochlik – Jankowską, miejscami delikatne i melancholijne a miejscami bardzo energetyczne często wręcz brawurowe wykonanie poszczególnych fragmentów i części kompozycji pozwoliło na doskonałe zaprezentowanie bogactwa środków wykonawczych, jakimi dysponują oba instrumenty oraz bardzo dobre ich połączenie. Operowanie przez oboje artystów niezwykle bogatą dynamiką i nastrojem oraz szerokim wachlarzem środków artykulacyjnych sprawia duże wrażenie. *Duos for Flute and Clarinet op. 24* składa się z 6 części (*Andante sostenuto, Allegro risoluto, Moderato, Allegro ma non troppo, Andante molto i Allegro*). Doktorant tworzy tu duet z flecistą Markiem Szymańskim. Utwór napisany na dwa instrumenty melodyczne bez wsparcia harmonicznego stawia przed wykonawcami bardzo wysokie wymagania zarówno pod względem brzmieniowym jak i interpretacyjnym. Obaj instrumentalisci prezentują się w nim bardzo ciekawie, spójne myślenie, konsekwencja w budowaniu ekspresji oraz wewnętrzny dialog między nimi czynią utwór interesującym pod względem muzycznym i interpretacyjnym. Jedyne powietrze słyszalne w dźwięku fletu pozostawia pewien niedosyt pod względem, jakości barwy duetu. Należy jednak podkreślić, że problem ten najprawdopodobniej może wynikać z zastosowania podczas nagrywania fletu niekoniecznie odpowiedniego rodzaju mikrofonu oraz odległości lub kąta jego nachylenia względem wykonawcy.

Kolejna pozycja w dziele artystycznym to składające się z 5 części (*Waltz (Allegro), Solitude (Andante), Holiday (Vivace), Reverie (Moderato), Exit (Allegro giocoso)*) *Fragments for Woodwind Trio*. Tu barwa poszczególnych instrumentów jest bez zastrzeżeń. Utwór napisany jest flet, klarnet i fagot. Utwór ten umożliwia wykonawcom ukazanie bogactwa środków, jakimi dysponują poszczególne instrumenty tworzące wspólnie przyjemnie brzmiącą całość. Artystom udało się w bardzo sugestywny sposób przedstawić intencje kompozytora, co na przestrzeni bardzo krótkich i zróżnicowanych pod względem charakteru części nie było rzeczą łatwą. Wymagało to od grających bardzo przemyślanej koncepcji wykonawczej. Ostatnie dwa dzieła na płycie to kwintety: *Movements for Wind Quintet op. 16* oraz *Quintet for Winds op. 45*. Pierwszy składa się z 5 części (*Allegro con spirito, Molto moderato, Allegro, Adagio, Allegro risoluto*), drugi jest 3 częściowy (*Allegro risoluto, Andante, Moderato - Allegro con spirito*). Oba napisane w jednorodnej stylistyce na flet, obój, klarnet, fagot i waltornię. Wymieniony zestaw instrumentów daje grającym możliwość prezentacji w pełni walorów sztuki kameralnego muzykowania, z czego skrupulatnie korzystają. Precyzja intonacyjna, artykulacyjna i agogiczna wszystkich pięciu instrumentalistów pomimo niewielkiego poziomu trudności kwintetów może się podobać.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że nagranie przedstawione przez kandydata sprawia na słuchacza znakomite wrażenie, jest nieszablónowe i oryginalne artystycznie, cechujące się niezwykłą świeżością oraz wirtuozerią wykonawczą. Pan Łukasz Szajewski daje się poznać, jako artysta bardzo sprawny warsztatowo o dużym potencjale, jako instrumentalista, dysponującym pięknym i ciepłym dźwiękiem. Jego koncepcja wykonawcza prezentowanych utworów stoi na wysokim poziomie. Jego koncepcja interpretacyjna przekazana współwykonawcom nie budzi zastrzeżeń. Również wrażliwość na barwę w kontekście współpracy z zespołem, ogólna muzykalność oraz dojrzałość artystyczna stawiają go w gronie nietuzinkowych klarncistów młodego pokolenia.

Opis Dzieła artystycznego składa się z trzech rozdziałów poprzedzonych wstępem oraz opatrzonej bibliografią i streszczeniami w języku polskim i angielskim. W rozdziale pierwszym Doktorant przybliży czytelnikowi sylwetkę Roberta Muczyńskiego koncentrując się na jego pracy dydaktycznej i kompozytorskiej. Kończąc tę część pracy przedstawia historyczny

rys przemian, jakim ulegała sztuka w USA w XX wieku. Kolejna część to szeroko pojęty opis charakterystyki stylu kompozytorskiego Roberta Muczyńskiego, jego muzycznych inspiracji oraz preferencji twórczych. Ostatni rozdział dysertacji to analiza utworów zawartych w Dziele artystycznym. Autor omawia przebieg formalny utworów kładąc nacisk na ich stronę konstrukcyjną oraz opis problemów wykonawczych. W związku z trudnościami w pozyskaniu materiałów źródłowych trudno oprzeć się wrażeniu, że kandydat w swojej pracy posługuje się w większości jedynie faktami encyklopedycznymi. Również brak w analizie kompozycji pt. *Fragments for Woodwind Trio, Movements for Wind Quintet op. 16, Quintet for Winds op. 45.* odniesień do problemów wykonawczych dotyczących klarnetu sensu stricto pozostawia pewien niedosyt. Mimo nieznacznej krytyki należy jednak podkreślić spory wkład pracy Doktoranta w przygotowanie tematu oraz jego sprawne poruszanie się w obranej tematyce.

Konkluzja:

Pracę doktorską kandydata oceniam pozytywnie zarówno pod względem poznawczym jak i w aspekcie analitycznym. W wyniku badań Doktoranta poznajemy twórczość w większości nieznanego dotąd polskiej publiczności kompozytora Roberta Muczyńskiego. Jego twórczość klarnetowa okazuje się niezwykle interesująca i wartościowa zarówno pod względem artystycznym jak i wykonawczym. Niewątpliwie zasługą kandydata jest wprowadzenie muzycznej spuścizny kompozytora do sal koncertowych naszego kraju. Oceniając Dzieło oraz jego opis stwierdzam wysoki kunszt i dojrzałość artystyczną mgr. Łukasza Szajewskiego. Potwierdzam zdolności kandydata do samodzielnej pracy badawczej i artystycznej. Uważam, że Doktorant wykazał się stosowną wiedzą teoretyczną a jego praca stanowi oryginalne dokonanie artystyczne.

Stwierdzam niniejszym, że dorobek, Dzieło artystyczne nagrane na płycie CD oraz Praca Doktorska spełniają wymogi art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14. 03. 2003r.

Pracę Doktorską Łukasza Szajewskiego przyjmuję.

Dr hab. Andrzej Bukowski

